

Індекс "умов торгівлі" - відношення експортних цін країни до імпорتنих. У кількісному вираженні з 2010 до 2012 року умови торгівлі з попереднім роком погіршувалися, покращилися умови торгівлі у 2012 порівняно з 2011 роком, і з 2012 і до сьогодні індекс у кількісному вираженні демонструє постійне покращення умов торгівлі. Однак це пов'язано із збільшенням номенклатури товарів. Натомість у ціновому вираженні тенденція є протилежною. У 2010-11 рр., індекс демонстрував покращення, а з 2012 року і до сьогодні умови торгівлі у ціновому виразі погіршуються.

Отже, Україна є занадто відкритою, що негативно впливає на стан ЗЕБ. Для покращення стану ЗЕБ України слід розробити і втілити в життя Концепцію ЗЕБ держави; створити сприятливі умови для залучення інвестицій та розвитку інновацій; оптимізувати торгівельний баланс за рахунок розвитку внутрішнього ринку та виробництва; розробити заходи для підтримки експортоорієнтованих підприємств; зменшити рівень імпортової залежності за рахунок стимулювання розвитку внутрішнього ринку.

Список використаних джерел

1. Сак Т.В. Інформаційні технології та економічна безпека / Т.В. Сак // Інноваційна економіка. — 2013. — №6(44). — С. 336-340.
2. «Декларація про Державний суверенітет України» від 16 липня 1990 р. – Відомості Верховної Ради України, 1990. - № 31. – ст. 429
3. Варналій З. С. Економічна безпека : [навчальний посібник] / З. С. Варналій. – К. : Знання, 2009. – 648 с.
4. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm
5. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрану.

***Тартачник Микола Олександрович,
заступник директора ННІ ЕОМС,
старший викладач кафедри
міжнародної економіки,
Університет ДФС України***

СКЛАД ТА ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Важливою і ключовою в теорії оподаткування категорією є «податковий потенціал». Саме «податковий потенціал» як якісна і кількісна категорія, що відбиває значним чином стан фінансових ресурсів регіону за умови

ефективного податкового законодавства, адміністрування податків, характеризує роль регіону у бюджетному процесі країни, можливості фінансового самозабезпечення, його економічного інноваційного зростання і, в цілому, місце регіону у фінансовому просторі держави.

Зважаючи на важливість даного поняття, податковий потенціал як складна кількарівнева система складається із трьох підсистем: реалізованого, наявного, але не реалізованого і прогнозованого податкового потенціалу.

Реалізована складова податкового потенціалу, основою формування якої є фактична база оподаткування, включає лише сплачені податконадходження до бюджетів різних рівнів. Найбільш простим шляхом її зростання є збільшення ставок оподаткування. Зрозуміло, що це забезпечує зростання реалізованого податкового потенціалу лише на короткострокову перспективу та зумовлює розширення обсягів тіньової економіки. При цьому, виведений в тінь капітал з реального дохідного джерела бюджету переходить до нереалізованої складової податкового потенціалу

Тому пріоритети в розширенні обсягів податконадходжень, а відповідно і в зростанні реального податкового потенціалу повинні віддаватися зменшенню боргових податкових зобов'язань перед бюджетом, зниженню рівня пільгового оподаткування (яке, до того ж, на даний час в значній мірі є необґрунтованим) та, що важливо, поступовому виходу економіки з тіні.

Тобто, підходити до зростання реалізованої частини податкового потенціалу екстенсивними (кількісними) методами через збільшення ставок оподаткування необхідно чітко і виважено зважаючи на можливості потенційної частини, зокрема – рівень економічного розвитку в цілому по державі та в розрізі регіонів.

Друга, нереалізована складова податкового потенціалу містить можливості до зростання податконадходжень при цьому, якщо розглядати її елементи то вони різняться між собою за своєю сутністю та за можливістю бути перетвореними в реальні дохідні джерела бюджетів. Зокрема, елементи нереалізованої складової податкового потенціалу на відміну від реалізованої наявні в економічній системі держави але не задіяні у формуванні доходів бюджетів різних рівнів. Мобілізація їх потенційних можливостей до зростання реалізованої складової податкового потенціалу досягається екстенсивними методами, тобто, веде до кількісного, а не якісного зростання доходів бюджетів, величина податкового потенціалу, при цьому, залишається не змінною.

Якщо розглядати останню, третю складову податкового потенціалу – розширення бази оподаткування за рахунок економічного зростання – то можна стверджувати, що вона є найбільш важливою з-поміж інших. По-перше,

економічний розвиток (збільшення обсягів ВВП) є позитивним для економіки країни, зокрема з точки зору зростання можливостей держави щодо забезпечення стабільності в суспільстві через розширення її можливостей в напрямку забезпечення соціальних благ. По-друге, економічне зростання в державі має подвійний позитивний вплив як на суб'єктів господарювання так і на дохідну частину бюджетів. Це зумовлює двосторонню зацікавленість у зростанні показників економічного розвитку. І по-третє, економічне зростання забезпечує збільшення величини податкового потенціалу інтенсивним шляхом в цілому, тоді як зміна перших двох його складових до цього не призводить.

Таким чином, як бачимо економічна категорія “податковий потенціал” є поняттям досить складним і суперечливим, що зумовлює потребу в детальному його дослідженні та визначенні можливосте його розширення екстенсивними та інтенсивними методами:

- вдосконалення правового забезпечення;
- формування на державному рівні ефективної стратегії виведення капіталу з тіні (амністування);
- вдосконалення механізму адміністрування податків;
- вдосконалення системи податкового планування;
- формування стратегії соціально-економічного розвитку спрямованої, зокрема, на забезпечення та підтримку конкурентоспроможності національної економіки і стимулювання вітчизняного товаровиробника;
- ефективна зовнішньоекономічна політика держави.

Список використаних джерел

1. Фінансово-кредитний енциклопедичний словник пі ред. А.М. Грязновой. – М.: Фінанси і статистика, 2002 – 1113с.
2. Экономическая энциклопедия ; гл. ред. Абалкин Л.И. – М. : ОАО «Издательство «Экономика», 1999. – 1055 с.
3. Косаріна В. П. Теоретичні аспекти бюджетного потенціалу органів місцевого самоврядування/ В. П. Косаріна, В.Ю. Ігнатенко // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць.—Випуск 257: В 7 т.—Т 3.—Дніпропетровськ: ДНУ, 2009.—296 с.;